

Sygn. akt V KK 626/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 czerwca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Waldemar Płóciennik (przewodniczący)

SSN Piotr Mirek

SSN Andrzej Siuchniński (sprawozdawca)

Protokolant Katarzyna Wępa

w sprawie **R. S.**

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w dniu 25 czerwca 2020r.

kasacji, wniesionej na niekorzyść skazanego, przez Ministra Sprawiedliwości –
Prokuratora Generalnego

od wyroku łącznego Sądu Rejonowego w K.

z dnia 28 listopada 2018r., sygn. akt II K (...),

**uchyla zaskarżony wyrok łączny i przekazuje sprawę Sądowi
Rejonowemu w K. do ponownego rozpoznania.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w K. w dniu 28 listopada 2018 r., sygn. akt II K (...), wydał wyrok łączny wobec R. S., co do którego w części wstępnej orzeczenia ustalił, iż był on skazany następującymi prawomocnymi wyrokami:

- I. Sądu Rejonowego w K. z dnia 12 września 2016 r. w sprawie sygn. akt II K (...), za przestępstwa z art. 157 § 1 i innych, na karę łączną 1 roku

pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na 3 lata, której wykonanie zarządzono postanowieniem z 5 maja 2018 r. w sprawie II Ko (...);

- II. Sądu Rejonowego w K. z 20 grudnia 2016 r., w sprawie sygn. akt II K (...), za przestępstwo z art. 278 § 1 k.k. na karę 6 miesięcy ograniczenia wolności;
- III. Sądu Rejonowego w K. z 31 stycznia 2018 r., w sprawie o sygn. akt II K (...), za przestępstwa z art. 284 § 2 k.k., na karę 5 miesięcy pozbawienia wolności.

Na podstawie art. 568 a § 1 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 85 k.k. i art. 86 § 1 k.k. Sąd ten połączył kary pozbawienia wolności orzeczone w wyrokach opisanych w punktach I-III i orzekł wobec R. S. karę łączną roku i 2 miesięcy pozbawienia wolności; na podstawie art. 63 § 1 k.k. na poczet orzeczonej wobec niego kary pozbawienia wolności zaliczył pozbawienie wolności w' dniu 21 stycznia 2016 r.; pozostawił bez zmian pozostałe orzeczenia zawarte w wyrokach opisanych w części wstępnej wyroku łącznego.

Wyrok ten nie został zaskarżony przez żadną ze stron postępowania i uprawomocnił się z dniem 6 grudnia 2018 r.

Postanowieniem z dnia 5 grudnia 2018r., na podstawie art. 105 § 1 k.p.k., sprostowano oczywistą omyłkę pisarską w wyroku łącznym, „w ten sposób, że wyrażenie „I-III” w punkcie „1” części dyspozytywnej tego wyroku zastąpiono wyrażeniem „I-II””.

Kasację od wyroku wywiódł Minister Sprawiedliwości – Prokurator Generalny zarzucając: „rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów art. 410 k.p.k. i art. 413 § 1 pkt 4 i 5 k.p.k. w zw. z art. 574 k.p.k., polegające na zaniechaniu uwzględnienia całokształtu okoliczności ujawnionych w toku rozprawy głównej, dotyczących zdarzeń, do których doszło w toku postępowań wykonawczych, prowadzonych w sprawach Sądu Rejonowego w K. o sygn. akt II K (...) i II K (...), tj. zamiany kary 6 miesięcy ograniczenia wolności, orzeczonej na mocy wyroku o sygn. akt II K (...) na karę zastępczą 89 dni pozbawienia wolności oraz wykonania przez skazanego w całości kary pozbawienia wolności, wymierzonej w sprawie o sygn. akt II K (...), jak również prawidłowego opisanie

tych okoliczności w części wstępnej wyroku łącznego, skutkiem czego doszło - z rażącą i mającą istotny wpływ na treść wyroku łącznego obrazą art. 85 § 1 i 2 k.k. oraz art. 87 § 1 k.k. - do połączenia, na podstawie „art. 85 k.k.” (bez wskazania konkretnego paragrafu tego przepisu) orzeczonych wobec R. S. na mocy wyroków Sądu Rejonowego w K. o sygn. akt II K (...) i II K (...) kar jednostkowych pozbawienia wolności z karą zastępczą pozbawienia wolności, orzeczoną w miejsce niewykonanej kary ograniczenia wolności, wymierzonej w sprawie tego Sądu o sygn. akt II K (...), a tym samym połączenia kar różnego rodzaju, a nadto do połączenia z karami wymierzonymi na mocy wyroków o sygn. akt II K (...) i II K (...) kary 5 miesięcy pozbawienia wolności, wymierzonej na mocy wyroku o sygn. akt II K (...) pomimo, iż została ona już wykonana w całości”.

W konkluzji wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w K..

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja jest zasadna w sposób oczywisty.

Sąd Rejonowy w K. zaskarżony wyrok wydał z rażącą obrazą przepisów prawa materialnego oraz procesowego wskazanych w kasacji.

Zgodnie z treścią art. 410 k.p.k. podstawę wyroku może stanowić tylko całokształt okoliczności ujawnionych w toku rozprawy głównej. Natomiast treści art. 574 k.p.k. zobowiązuje Sąd orzekający w kwestii wyroku łącznego do przeprowadzenia dowodów z urzędu. Jak słusznie podnosi skarżący, z analizy akt sprawy o sygn. akt II K (...) wynika, że Sąd Rejonowy w K. dysponował w trakcie orzekania informacjami o wszystkich prawomocnych wyrokach skazujących wydanych wobec R. S. i podlegających badaniu w przedmiocie wydania wyroku łącznego oraz o wszystkich istotnych dla wyroku łącznego zdarzeniach, do których doszło w toku postępowań wykonawczych. Do akt sprawy załączone zostały odpisy wyroków Sądu Rejonowego w K. w sprawach o sygnaturach akt II K (...), II (...), II K (...) oraz II K (...) a w informacji o osobie z Krajowego Rejestru Sądowego wskazane zostało dodatkowo skazanie przez sąd niemiecki w K., sygn. akt (...) Js (...) Ds (...). Ponadto w aktach sprawy znajdowały się informacje dotyczące zdarzeń zaistniałych w toku postępowania wykonawczego w poszczególnych sprawach, w tym dotyczące wykonania w całości wyroków w sprawach o

sygnaturach akt II K (...) i II K (...) oraz o zarządzeniu wykonania zastępczej kary 89 dni pozbawienia wolności w miejsce 6 miesięcy ograniczenia wolności w sprawie sygn. akt II K (...) i o zarządzeniu wykonania orzeczonej z warunkowym zawieszeniem kary roku pozbawienia wolności w sprawie o sygnaturze akt II K (...). Z protokołu rozprawy z dnia 28 listopada 2018 r. rzeczywiście wynika, że „Przewodniczący zreferował sprawę na podstawie akt i odczytał wniosek dyrektora ZK w K. o wydanie wyroku łącznego z 4 lipca 2018 r., zapytanie o karalność z 13 lipca 2018r., odpisy wyroków wraz z danymi o odbyciu kary dotyczące skazanego, oraz opinię o skazanym z Zakładu Karnego w K. z 27 listopada 2018r.” (k- 27). Jednak z treści wyroku łącznego nie wynika, aby podczas wyrokowania Sąd meriti uwzględnił wszystkie wyroki skazujące R. S., a także aby miał na względzie okoliczności, które zaistniały w toku postępowania wykonawczego w poszczególnych sprawach. Wyrok łączny Sądu Rejonowego w K. z dnia 28 listopada 2018 r. sygn. akt II K (...), nie zawiera wszystkich elementów wyroku łącznego. Przede wszystkim Sąd nie przytoczył wszystkich wyroków badanych z urzędu w kontekście możliwości orzeczenia kary łącznej. Sąd pominął bowiem wyrok Sądu Rejonowego w K. z dnia 23 sierpnia 2016 r., sygn. akt IIK (...) oraz wyrok sądu niemieckiego z dnia 18 maja 2018 r., sygn. akt (...) Ds. (...), którego odpisu nie załączył do akt sprawy. Opisy wyroków przytoczonych przez sąd nie obejmują danych dotyczących wprowadzenia kar do wykonania ani też informacji, w jakim zakresie kary te zostały wykonane. W opisie wyroku z dnia 20 grudnia 2016 r., sygn. akt II K (...), sąd pominął informację o orzeczeniu zastępczej kary 89 dni pozbawienia wolności w miejsce niewykonanej kary ograniczenia wolności. W opisie wyroku z dnia 31 stycznia 2018 r., sygn. akt II K (...), sąd nie wskazał natomiast, że kara ta została w całości wykonana z dniem 21 listopada 2018 r. Rację ma nadto Autor kasacji argumentując, iż w przedmiotowej sprawie połączeniu podlegały tylko kary orzeczone na podstawie wyroków Sądu Rejonowego w K. z dnia 12 września 2016 r., sygn. akt II K (...) oraz z dnia 20 grudnia 2016 r., sygn. akt II K (...). W tej sytuacji oczywistym jest, że orzeczenie z pkt 1 zaskarżonego wyroku o połączeniu kar orzeczonych” w wyrokach opisanych w punktach I – III części wstępnej wyroku łącznego” jest niezgodne z obowiązującymi przepisami prawa. Pomimo, że postanowieniem z dnia 5 grudnia

2018r. Sąd Rejonowy w K. starał się konwalidować – w trybie oczywistej omyłki pisarskiej - błędny wyrok łączny, to jednak zabieg ten nie mógł zostać uznany za skuteczny. Sprostowanie oczywistej omyłki nie może polegać na ingerowaniu w merytoryczną treść wyroku. Niedopuszczalna jest zmiana merytoryczna istotnej części wyroku za pomocą postanowienia o sprostowaniu oczywistej omyłki pisarskiej. Wady dotyczące merytorycznej strony orzeczenia nie mogą być traktowane jak oczywiste omyłki pisarskie. Nie ulega wątpliwości, że postanowienie z dnia 5 grudnia 2018 r. o sprostowaniu oczywistej omyłki pisarskiej ingeruje w merytoryczną część wyroku, odnoszącą się do rozstrzygnięcia o połączeniu kar pozbawienia wolności co do trzech wyroków opisanych w części wstępnej wyroku łącznego. Tym samym jako niedopuszczalne, nie może pociągać skutków prawnych (por. wyroku SN z dnia 3 czerwca 2015 r., sygn. akt III KK 79/15). Ponadto słusznie zauważył skarżący, iż rzeczywista wola sądu, co do połączenia kar, o których mowa w postanowieniu o sprostowaniu oczywistej omyłki pisarskiej nie znajduje odzwierciedlenia w treści wyroku łącznego. Sąd mianowicie nie umorzył postępowania odnośnie do wyroku z dnia 31 stycznia 2018 r., sygn. akt II K (...), co prowadzi do wniosku, iż wolą sądu było objęcie orzeczonej nim kary pozbawienia wolności karą łączną w niniejszej sprawie. Kara 5 miesięcy pozbawienia wolności, orzeczona na mocy tego wyroku, została jednak w całości wykonana z dniem 21 listopada 2018 r. i nie spełniała warunków do objęcia jej wyrokiem łącznym w niniejszej sprawie. Stwierdzić zatem należy, iż sąd w przedmiotowej sprawie w sposób niedopuszczalny poprawił błędne rozstrzygnięcie w zakresie kar podlegających połączeniu, w trybie przewidzianym dla sprostowania oczywistych omyłek pisarskich, a uchybienie to miało istotny wpływ na treść orzeczenia, gdyż prowadziło do nieuprawnionej merytorycznej ingerencji w treść wyroku łącznego.

Odnosić też trzeba, że Sąd Rejonowy w K. błędnie podał podstawę orzeczenia kary łącznej w zaskarżonym wyroku łącznym wskazując art. 85 k.k. bez podania zastosowanych paragrafów tego przepisu i art. 86 § 1 k.k., na podstawie których to przepisów połączył jednostkowe skazania na karę pozbawienia wolności z karą zastępczą pozbawienia wolności orzeczoną w miejsce niewykonanej kary ograniczenia wolności. Nie zastosował przy tym art. 87 § 1 k.k., który określa reguły

łączenia kar pozbawienia wolności i ograniczenia wolności. Zgodnie z ugruntowanym orzecnictwem Sądu Najwyższego karę łączną wymierza się na podstawie reguł wynikających z art. 87 § 1 k.k. także wówczas, gdy kara ograniczenia wolności została zmieniona na zastępczą karę pozbawienia wolności. Nie ma możliwości objęcia węzłem kary łącznej kary pozbawienia wolności oraz pozbawienia wolności orzeczonego jako kara zastępcza za wymierzoną karę ograniczenia wolności /por: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 2010 r., sygn. akt VKK 250/09, Lex 570160/. W takiej sytuacji Sąd Rejonowy w K. dopuścił się także rażącego naruszenia prawa materialnego, polegającego na niezastosowaniu przepisu art. 87 § 1 k.k., podczas gdy ten właśnie przepis stanowił podstawę połączenia kar różnego rodzaju w niniejszej sprawie. Zgodnie z art. 413 § 1 pkt 4, 5 i 6 k.p.k. wyrok łączny musi zawierać rozstrzygnięcie sądu oraz wskazanie zastosowanych przepisów. Oznacza to, iż sąd musi przytoczyć przepisy, na podstawie których dokonuje łączenia oraz wskazać, które kary z opisanych wcześniej łączy i w jaki sposób. Ponadto co do wyroków, które podlegały badaniu i co do których stwierdzono brak podstaw do orzeczenia kary łącznej, konieczne jest rozstrzygnięcie o umorzeniu postępowania w pozostałym zakresie (art. 572 k.p.k.).

Rozpoznając ponownie sprawę niniejszą Sąd Rejonowy w K. uwzględni powyższe, usuwając wszystkie wykazane uchybienia.

Mając to na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak w wyroku.